SISÄMINISTERIÖ **VASTINE** 9.12.2018

Johtava asiantuntija Tapio Puurunen/KVY

Hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain, Pelastusopistosta annetun lain sekä tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain muuttamisesta (HE 164/2018 vp)

Yleistä

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä vastinetta valiokunnalle toimitettuihin lausuntoihin. Sisäministeriö toimitti vastineensa 29.11.2018. Tällä vastineella täydennetään ja osin tarkistetaan toimitettua vastinetta.

Lakiehdotus siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain muuttamisesta

Virkavapaus, vapautus työstä ja työ- tai virkasuhteen jatkuminen (7 §)

Elinkeinoelämän keskusliitto toteaa lausunnossaan, että käytännössä tulkintavaikeuksia on aiheuttanut siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain (1287/2004, jäljempänä siviilikriisinhallintalaki) 7 §:n 2 momentti, joka nykyisessä muodossaan kieltää työnantajaa irtisanomasta palvelussuhteeseen nimitettävän työ- tai virkasuhdetta palvelussuhteen takia tai sen aikana. Esityksessä momentti säilyisi muutoin ennallaan, mutta siinä mainittaisiin palvelussuhteen lisäksi myös koulutus ja harjoitus. Vaikka velvollisuus vapautuksen myöntämiseen ei koskisi yksityisiä työnantajia, 7 §:n 2 momentti voi järjestön mukaan aiheuttaa tulkinnanvaraisen tilanteen, jos työntekijä kaikesta huolimatta lähtee palvelukseen pyytämättä työnantajalta vapaata. Mainittua säännöstä voitaisiin tulkita siten, että työnantaja ei saisi pitää tällaista poissaoloa luvattomana.

Hallituksen esityksessä (s. 7) viitatussa oikeustapauksessa HKO 31.8.2012, nro 12/44598 (L11/33937), HHO 6.11.2013, nro 2932 (S 12/2487) ja KKO 14.4.2014, nro 816 (S 2014/36) kyse oli edellä kuvatusta tilanteesta (ks. myös PKO 22.1.2016, nro 16/2313 (L14/36015).

Sisäministeriö on tarkistanut aiemmassa vastineessaan ollutta kantaansa ja esittää, että siviilikriisinhallintalain 7 §:n 2 momenttia muutettaisiin Elinkeinoelämän keskusliiton ehdottamalla tavalla. Momentti kuuluisi seuravasti.

> Työ- tai virkasuhdetta, joka tässä laissa tarkoitettuun palvelussuhteeseen nimitettävällä ***taikka 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen tai harjoitukseen osallistuvalla*** tuolloin on, ei hänen ***1***

momentissa tarkoitettu työnantajansa saa tämän palvelussuhteen***, koulutuksen tai harjoituksen*** takia päättää eikä sen aikana irtisanoa. ***Sama koskee sellaista muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua työnantajaa, joka on myöntänyt palveluksessaan olevalle vapautusta työstä 1 momentissa tarkoitettua toimintaa varten.***

Peruspalkka (13 §)

Voimassa olevan siviilikriisinhallintalain 13 §:n 1 momentissa säädetään peruspalkasta. Momentin mukaan palvelussuhteessa olevan henkilön peruspalkka määräytyy tehtävän vaativuuteen perustuvan palkkaluokan mukaisesti. Voimassa olevan kriisinhallintaan osallistuvan siviilihenkilöstön palvelussuhteen ehdoista annetun sisäasiainministeriön asetuksen (35/2005, jäljempänä *siviilikriisinhallinta-asetus*) 2 §:n 3 momentin mukaan valtiotyönantajaa edustava sisä- tai ulkoasiainministeriö voi erityistapauksissa tehdä palvelussuhteeseen nimitettävän henkilön kanssa kirjallisen sopimuksen tehtävässä maksettavasta kuukausipalkasta. Sisäministeriön käsityksen mukaan asetuksessa poiketaan lain säännöksestä. Lainsäädäntöä tulee siksi muuttaa.

Sisäministeriö esittää, että siviilikriisinhallinta-asetuksen 2 §:n 3 momentin sääntely tulisi ottaa muutettuna lain 13 §:n 2 momenttiin, jolloin nykyinen 2 momentti siirrettäisiin uudeksi 3 momentiksi.

Siviilikriisinhallintalain 13 § ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti.

13 §

Peruspalkka

Palvelussuhteeseen otetun henkilön peruspalkka määräytyy tehtävän vaativuuteen perustuvan palkkaluokan mukaisesti.

Työnantaja voi erityistapauksessa tehdä palvelussuhteeseen nimitettävän kanssa kirjallisen sopimuksen tehtävässä maksettavasta kuukausipalkasta.

Palkkaluokista ***ja palkan maksamismenettelystä*** säädetään ***sisäministeriön*** asetuksella.

Koulutuskorvaus (14 b §)

Lakiehdotuksen asuntokorvausta koskeva 14 a §:n 1 momentin 1 virke ja päivähoitokorvausta koskevan 14 c §:n 1 momentin 1 virke sisältävät säännökset sihteeristötehtävässä olevan oikeudesta saada korvaus sihteeristön sijaintipaikalla asumisesta sekä hänen mukanaan seuraavan lapsen päivähoidosta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista. Lakiehdotuksen koulutuskorvausta koskevan 14 b §:n 1 momentin 1 virke sisältää säännöksen sihteeristötehtävässä olevan oikeudesta saada korvaus hänen mukanaan seuraavan lapsen esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen sekä ammatillisen perustutkintokoulutuksen kirjoittautumis- ja lukukausimaksuista sekä kouluruokailusta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista. Sisäministeriö

esittää, että ehdotetussa 14 b §:n 1 momentin 1 virkkeessä ei mainittaisi erikseen kirjoittautumis- ja lukukausimaksuja sekä kouluruokailun kustannuksia vaan niistä säädettäisiin asetuksella. Näin muutettuna virke vastaisi kirjoitustavaltaan mainittuja asuntokorvausta ja päivähoitokorvausta koskevia säännöksiä. Lakiehdotuksen 14 b §:n 1 momentin 1 virke kuuluisi seuraavasti.

> ”Sihteeristötehtävässä olevalla on oikeus saada korvaus hänen mukanaan seuraavan lapsen esi- ja perusopetukse***sta***, lukiokoulutukse***sta*** sekä ammatillise***sta*** perustutkintokoulutukse***sta*** aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, jäljempänä koulutuskorvaus, jos ***hänen*** toimikau***tensa*** kestää vähintään vuoden.”

Lain 3 luvun otsikko

Sisäministeriön vastineessa ehdotettiin muutettavaksi lakiehdotuksen 17-19 §:ää siten, että pykälissä säädettäisiin kahdesta eri rekisteristä. Sisäministeriö esittää, että myös lain 3 luvun otsikkoa muutettaisiin vastaavasti. Otsikko kuuluisi seuraavasti.

3 luku

Asiantuntijarekisteri*t*